

Проте існування боргу створює реальні й потенційні проблеми. Наявність державного боргу потребує здійснення щорічних відсоткових платежів, які повинні фінансуватися за рахунок податкових надходжень. За стрімкого зростання таких видатків держава повинна або зменшувати видатки на фінансування соціально-економічних програм, або збільшувати свої доходи. Існування великого державного боргу негативно впливає на економічне зростання країни [4].

Темпи зростання державного боргу України в останні роки свідчать, що державні запозичення не спрямовувалися на модернізацію економіки, технічне переозброєння підприємств, не сприяли економічному зростанню, а використовувались для забезпечення стабільності грошово-кредитної системи, підтримки Державного бюджету та здійснення «критичного імпорту» (переважно енергоресурсів), тобто покривали поточні потреби у фінансових ресурсах і сприяли нарощуванню розмірів як внутрішнього, так і зовнішнього боргів. А це значить, що запозичені кошти спрямовуються не на збільшення активів, які в майбутньому дозволять повернути борги та отримати дивіденди, а на поточне споживання.

Політика запозичень в Україні характеризується відсутністю системності та розмитістю цілей, що призводить до низької ефективності залучення та використання запозичених коштів, а зростання зовнішнього боргу створює загрози економічній безпеці України [5].

Одним із пріоритетних завдань фінансової політики держави повинно стати управління державним боргом. Уряду України важливо розробити таку боргову стратегію, в якій державний борг розглядатиметься не з позицій боргового тягаря на національну економіку, а як інструмент в механізмі забезпечення стабільного економічного зростання держави [5]. Ефективне управління боргом дозволить уникнути кризових боргових ситуацій, сприятиме забезпеченню стабілізації соціально-економічної ситуації та розвитку економіки України.

Список використаних джерел

1. Боргова стійкість як стратегічний напрям підвищення рівня фінансово безпеки – К.: НІСД, 2016. – 50 с.
2. Бюджетний кодекс України. Закон. Кодекс від 08.07.2010 №2456-VI. Редакція від 20.04.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
3. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.minfin.gov.ua>
4. Руда О.Л. Державний борг України на сучасному етапі розвитку / О.Л.Руда // Економіка та держава. – 2015. – №3. – С.64-67.
5. Сімків Л.Є. Державний борг України: сучасний стан та основні тенденції / Л.Є Сімків, Ю.Д.Лозяк // Науковий вісник херсонського державного університету. Серія економічні науки. – 2015. – Випуск 11. Частина 5. – С.32-35.

Пустовойт Д. В., студентка група Ф-141
Савченко В. Ф., д.е.н., проф., засл. економіст України
Чернігівський національний технологічний університет

ЗАЛУЧЕННЯ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ

Іноземні інвестиції відіграють вагомую роль у розвитку національної економіки. Залучення коштів іноземних інвесторів сприяє активізації інвестиційного процесу, впровадженню нових технологій, використанню передового зарубіжного досвіду, розвитку малого і середнього бізнесу, зростанню інвестиційного потенціалу територій та ін. Питання залучення інвестицій останнім часом стало найбільш актуальним для економіки України. Держава не в змозі забезпечити надходження коштів, необхідних для зростання валового внутрішнього продукту. Інвестиційний потенціал вітчизняного приватного сектору ще низький для фінансування великих інвестиційних проектів. Це стосується як банків, так і інших фінансових організацій. На сьогоднішній день більшість з них згодні фінансувати тільки короткострокові проекти, вартість яких відносно низька. Реально ж більшість українських підприємств потребують докорінної реконструкції та переобладнання. Вартість таких інвестиційних проектів сягатиме десятків і сотень мільйонів доларів.

Україна отримала значний інвестиційний потенціал, зокрема: є одним з найбільших потенційно містких ринків у Європі; володіє багатими природними ресурсами; має високий рівень науково-дослідних розробок у багатьох галузях науки і техніки, а також значний науково-технічний потенціал; володіє значним сільськогосподарським потенціалом; має в певній мірі розвинену інфраструктуру. Окрім цього привабливість української економіки для іноземних інвесторів ґрунтується на наявності відносно дешевої кваліфікованої робочої сили, сформованій законодавчій базі з вирішення питань іноземних інвестицій, яка, зокрема, впроваджує режим діяльності для фірм з прямими інвестиціями, посиленні зв'язків з країнами ЄС, членстві в СОТ тощо.

Однак, попри ці суттєві переваги, події 2013-2016 рр. в Україні суттєво погіршили національну економічну ситуацію та трансформували зовнішньоекономічну діяльність нашої держави. З початку 2014 року Україна втратила 13592,1 млн дол (у т.ч. за рахунок курсової різниці – 12246,5 млн дол) інвестицій, у той час як приплив капіталу становив лише 2451,7 млн дол США [1]. Обсяг залучених прямих іноземних інвестицій в економіку України на 1 січня 2016 р. становив 43 371,4 млн дол США. У 2015 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 3 763,7 млн дол та вилучено 891,3 млн дол США прямих

інвестицій. У січні-березні 2016 р. в економіку України іноземними інвесторами вкладено 1 036,2 млн дол США та вилучено 86,4 млн дол прямих інвестицій, тоді як у I кварталі 2015 р. – 345,5 млн дол та 223,0 млн дол відповідно. Як бачимо, 2014–2015 рр. характеризувалися незначними надходженнями іноземного капіталу.

Географічна структура іноземного інвестування залишається достатньо стабільною. До десятки основних країн-інвесторів, на які припадає майже 83% загального обсягу прямих інвестицій, входять: Кіпр – 13710,6 млн дол США (в основному це фінанси українських власників), Німеччина – 5720,5 млн дол США, Нідерланди – 5111,5 млн дол США, Російська Федерація – 2724,3 млн дол США, Австрія – 2526,4 млн дол США, Велика Британія – 2145,5 млн дол США, Віргінські Острови (Брит.) – 1997,7 млн дол США, Франція – 1614,7 млн дол США, Швейцарія – 1390,6 млн дол США та Італія – 999,1 млн дол США [1].

Ситуація з досить незначними обсягами надходжень іноземних інвестицій в Україну погіршується результатами аналізу галузевої структури. Хоча в середньому біля третини іноземних інвестицій надходить у промисловість, однак в основному фінансуються низькотехнологічні галузі та виробництва (металургія, загальна хімія, харчова промисловість). Ще третина іноземних вкладень приходить на фінансовий сектор, який хоч і є вкрай необхідним для здійснення всіх видів господарської діяльності, не може бути реальною основою добробуту країни у довгостроковій перспективі (рис. 1).

На підприємствах промисловості зосереджено 14817,1 млн дол. (32,3%) прямих інвестицій, у т. ч. переробної – 12569,5 млн дол, добувної промисловості і розроблення кар'єрів – 1461,2 млн дол, з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 717,0 млн дол. У підприємства металургійного виробництва та готових металевих виробів внесено 5538,3 млн дол прямих інвестицій, виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – 2732,4 млн дол, виробництва гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції – 1219,9 млн дол, машинобудування, крім ремонту і монтажу машин та устаткування, – 1012,3 млн дол, виробництва хімічних речовин і хімічної продукції – 898,0 млн дол [1].

Аналіз галузевої привабливості України свідчить, що найбільш інтенсивно інвестиційні процеси спостерігаються у високорентабельних сферах, які не потребують значного вкладення капіталу при забезпеченні швидкої віддачі.

Рис. 1. Структура ПІІ в Україні за видами економічної діяльності станом на 01.01.2015 р.

Джерело: [1]

Оцінюючи незадовільний стан процесу іноземного інвестування, експерти вважають головною причиною цього недосконалу політику уряду. В Україні було зроблено низку кроків щодо вдосконалення інвестиційного законодавства, зокрема: затверджено Концепцію Державної цільової програми формування позитивного міжнародного іміджу України; набрав чинності Закон України «Про підготовку та реалізацію інвестиційних проектів за принципом «єдиного вікна»; створена Національна інвестиційна Рада при Президентові України; ухвалено Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо захисту інвесторів», який посилює правовий захист. Проте поки що ці заходи не призвели до суттєвого поліпшення інвестиційного середовища в нашій країні [2, с. 194].

Принципи, які покладено в основу регулювання інвестиційної діяльності: державний контроль за цільовим використанням централізованих інвестицій; удосконалення нормативної і правової бази з метою збільшення обсягів залучення інвестицій; виділення бюджетних коштів переважно для реалізації державних пріоритетів, програм або проектів, спрямованих на структурну перебудову економіки; децентралізація інвестиційного процесу; перенесення центру ваги з безповоротного бюджетного фінансування на кредитування; надання переваг раніше розпочатому будівництву, технічному переобладнанню та реконструкції діючих підприємств; розширення змішаного фінансування інвестиційних проектів; впровадження системи страхування інвестицій.

Безперечним є той факт, що одним з основних чинників, який сприяє розвитку іноземного інвестування, є державне регулювання інвестиційної діяльності. Проблематика національного регулювання інвестування була й залишається ключовою з точки зору створення сприятливого інвестиційного клімату, а також забезпечення ефективності функціонування капіталу.

Одне з головних питань державної інвестиційної політики – визначення пріоритетних сфер і об'єктів інвестування, що мають відповідати як стратегічним національним інтересам держави, так і невідкладним завданням, що випливають із сучасного стану та структури економіки [3, с.62].

На сьогоднішній день Україні необхідні радикальні зміни інвестиційної політики, оскільки зменшення ролі держави в цьому процесі не було компенсовано можливостями ринкової самоорганізації інвестиційних процесів з урахуванням діючого ринкового механізму. Необхідне відновлення державних регулюючих, стимулюючих, контролюючих та інформаційних функцій в інвестиційній сфері [4, с. 23], тому що стратегічна мета України – увійти повноправним членом у світовий економічний простір, ефективно реалізувавши пріоритетні завдання державної політики, головними з яких є: інтенсифікація виробництва за рахунок глибокої технологічної модернізації; масштабне залучення іноземних інвестицій; розвиток зовнішньоекономічних відносин.

Список використаних джерел

1. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Гура А. О. Інвестиційний клімат в Україні: сучасний стан та напрями покращення / А.О. Гура // Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди. – 2015. – Вип. 15. – С. 188–196.
3. Савченко В. Ф. Проблеми інвестиційно-інноваційної політики в економіці України / В. Ф. Савченко // Науковий вісник ЧДДЕУ. Серія 1: Економіка. - 2014. - № 2 (22). - С. 61-69.
4. Сичевський М. П. Проблеми інвестиційного розвитку харчової промисловості України / М.П. Сичевський // Економіка АПК. – 2007. – № 7. – С. 21–26.

Росохач О.В., студентка гр. БО-131

Полковниченко С.О., к.е.н., доцент

Чернігівський національний технологічний університет

АНАЛІЗ ЕКСПОРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОВИРОБНИКІВ УКРАЇНИ

В умовах економічної і політичної нестабільності всередині України, конфлікту на сході держави, повільного проведення реформ, втрати російського ринку, основним двигуном українського експорту та джерелом надходження іноземної валюти є продукція аграрного сектору, яка займає вагомую частку в структурі національного виробництва.

Зростання аграрного виробництва в Україні протягом останнього десятиріччя дозволило зробити значні кроки щодо збільшення обсягів експорту аграрної продукції. Підвищенню конкурентоспроможності українських товарів, перш за все, сприяли світова продовольча криза, зростання світових цін та девальвація гривні. До того ж, змінилося правове, економічне та інформаційне середовище функціонування підприємств аграрного сектору економіки України.

До 2013 р. Україна щорічно збільшувала обсяги експорту вітчизняної сільгосппродукції (рис.1).

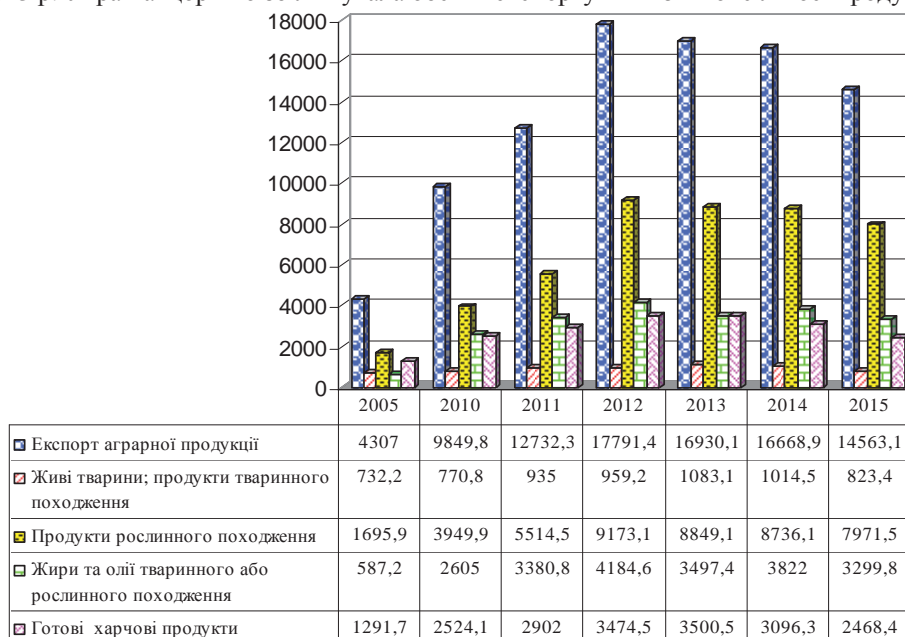

Рис.1. Динаміка експорту аграрної продукції України у 2005-2015 рр., млн дол.

Джерело: побудовано за даними [2]